

правової держави. Тож бути добродесним – це цінність, бренд, громадянська позиція, складова патріотизму, це – особистий внесок в перемогу над расизмом та наступе відновлення держави – головне, аби цю аксіологію сприйняли студенти, за ними майбутнє.

Список посилань

1. Армія дронів : на фронт відправлено майже 2 тисячі безпілотників зі штучним інтелектом / АРМІЯІNFORM. 2023. 6 жовтня. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/10/06/armiya-droniv-na-front-vidpravleno-majzhe-2-tysyachi-bezpilotnykiv-zi-shtuchnym-intelektom/> (дата звернення: 17.10.2023).

2. Кубко В. П. Аксіологічний вимір академічної культури. *Культурологічний альманах*. 2022. №4. С. 118–125. DOI: <https://orcid.org/0000-0003-0433-2013>

3. Примаченко Іван. Штучний інтелект в освіті : можливості, виклики та перші кроки великої адаптації // Українська правда. Життя. 2023. 4 серпня. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/08/4/255650/> (дата звернення: 17.10.2023).

4. Фініков Т. В., Артюхов А. Є., Гужва О. О. Академічна добродесність на варті якісної освіти : відверта розмова про чесне навчання. Київ : Таксон, 2019. 68 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-117>

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ НАПРЯМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ

Лісниченко Л. В.

*кандидат юридичних наук, старший дослідник,
провідний науковий співробітник
Державний науково-дослідний інститут
Міністерства внутрішніх справ України
м. Київ, Україна*

Інтеграція цифрових технологій у всі сфери суспільного життя є сучасним інноваційним підходом формування прогресивного середовища існування людства. Цифрові технології на кшталт інтернет речей, цифрових платформ, хмарних середовищ, віртуальних обчислень та штучного інтелекту є тією сферою впливу на всі сектори життєдіяльності

людини та суспільства загалом без якої вже не можливий сучасний світ. Стале та динамічне підвищення рівня цифровізації (впровадження цифрових технологій) є значним допоміжним важелем у оптимізації та збільшенні ефективності виробництва, покращенні та впровадженні інноваційних розробок у сфері охорони здоров'я, підвищенні освітнього рівня та збільшенні наукового та дослідницького потенціалу, збереженні навколишнього природного середовища та створення безпечного середовища проживання.

Формування цифрового майбутнього світового суспільства потребує запровадження певних безпечних правил застосування цифрових технологій. Останнім часом все більше і більше використовується штучний інтелект для вирішення різних питань у виробничій сфері та сфері бізнесу з метою підтримки їх конкурентоспроможності та доступу до глобальних ринків. Зокрема, штучний інтелект сприятиме розробці нового покоління продуктів і послуг та збільшенню продажів, покращенню технічного обслуговування обладнання, збільшенню обсягу та якості виробництва, покращення обслуговування клієнтів, заощадження електроенергії тощо. Так, за даними Європейського парламентського аналітичного центру очікуване зростання продуктивності праці, пов'язаної зі штучним інтелектом, до 2035 року сягне 11–37% [1].

Однак із початком використання штучного інтелекту виникають певні фундаментальні загрози правам людей, зокрема конфіденційності та захисту даних. З цією метою з 2021 року Європейський Союз став на шлях розроблення нового законодавства та адаптації вже існуючих нормативно-правових актів, які регулюватимуть використання штучного інтелекту. Зокрема була розроблена дорожня карта ЄС, яка визначає цілісний підхід до спільної довгострокової позиції та ключових цілей і цінностей ЄС щодо використання штучного інтелекту. Також 14 червня 2023 року Європейський парламент ухвалив проєкт мандату своєї позиції відносно Закону про штучний інтелект, в якому чітко окреслив, що системи штучного інтелекту, які використовуються в ЄС, мають бути безпечними, прозорими, доступними для відстеження та недискримінаційними [2].

Україна, ставши на шлях Європейської інтеграції, зобов'язана буде імплементувати зазначений вище нормативно-правовий акт у вітчизняне законодавство в разі його погодження з членами союзу та затвердження. Перші кроки в цьому напрямку вже є. Зокрема, Урядом країни розроблена Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні, яка визначає єдину скоординовану державну політику, спрямовану на розв'язання першочергових проблем розвитку штучного інтелекту в

державі [3]. Також нещодавно була представлена дорожня карта з регулювання штучного інтелекту в Україні [4].

Ще однією загрозою використання штучного інтелекту, про яку ми не можемо не згадати, є порушення авторських прав. Адже із відкриттям доступу до різних чат-ботів на основі штучного інтелекту виникає ризик використання матеріалів згенерованих штучним інтелектом без належного посилання на авторство. Українське законодавство, на відміну від європейського, вже містить певні норми, що регулюють такий вид авторських прав. Зокрема, відповідно до норм Закону України «Про авторське право і суміжні права» (ст. 33) об'єкт, згенерований комп'ютерною програмою та який відрізняється від існуючих подібних об'єктів та утворений у результаті функціонування комп'ютерної програми без безпосередньої участі фізичної особи в утворенні цього об'єкта визначається як неоригінальний. Відповідно у результаті утворення неоригінального об'єкта, згенерованого комп'ютерною програмою, особисті немайнові права не виникають. В той же час виникає право так званого особливого роду (*sui generis*), суб'єктами якого можуть бути особи, яким належать майнові права або які мають ліцензійні повноваження на комп'ютерну програму (автори такої комп'ютерної програми, їх спадкоємці, особи, яким автори чи їх спадкоємці передали (відчужили) майнові права на комп'ютерну програму або правомірні користувачі комп'ютерної програми). Право особливого роду (*sui generis*) на неоригінальний об'єкт, згенерований комп'ютерною програмою, виникає внаслідок факту генерування цього об'єкта і починає діяти з моменту його генерування [5]. Отже суб'єкт, який створив неоригінальний об'єкт, згенерований комп'ютерною програмою (наприклад текст із чат-боту на основі штучного інтелекту), із використанням об'єктів авторського права або об'єктів суміжних прав, користується правом особливого роду (*sui generis*), але лише за умови дотримання ним авторського та суміжних прав інших суб'єктів, твори яких були використані під час генерування неоригінального об'єкту.

Враховуючи зазначене вище нормативне регулювання права особливого роду (*sui generis*) на неоригінальний об'єкт постає проблема як визначити авторство творів згенерованих у неоригінальний об'єкт, якщо, наприклад чат-боти не дають посилання на авторів. Виникає й інше питання, як посилатися на ті чи інші результати дослідження, згенеровані саме штучним інтелектом не порушуючи принципів та правил академічної доброчесності. Чинне вітчизняне законодавство немає чіткої регламентації щодо даного питання. Отже виникає нагальна потреба в удосконаленні норм, що регулюють використання штучного інтелекту, як способу генерації об'єктів авторського права або об'єктів суміжних прав.

Список посилань

1. Artificial intelligence: threats and opportunities. European Parliament. News. Date : 23.09.2020. URL : <https://is.gd/pik5fb> (дата звернення : 17.10.2023).
2. AI rules: what the European Parliament wants. European Parliament. News. Date : 20.06.2023. URL : <https://is.gd/RoSy7c> (дата звернення : 17.10.2023).
3. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 груд. 2020 р. № 1556-р. Верховна Рада України. Законодавство : веб-сайт. URL : <https://is.gd/W6nc9n> (дата звернення : 17.10.2023).
4. Дорожня карта з регулювання штучного інтелекту в Україні. Telegram канал М. Федорова від 07.10.2023. URL : <https://is.gd/LdAx4b> (дата звернення : 17.10.2023).
5. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 1 груд. 2022 р. № 2811-IX. URL : <https://is.gd/VDLED3> (дата звернення : 17.10.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-118>

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ПОДАЛЬШІ МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ У НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Літвяков Е. М.

студент

*Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Полтавська область, Україна*

Розвиток автоматизації послуг і різних сферах суспільного життя дало поштовх до створення і впровадження штучного інтелекту. Саме поняття штучного інтелекту дуже обширне, але все ж таки у сукупності штучним інтелектом можна назвати – галузь інформатики, щодо розроблення автоматизованої системи чи комп'ютерної програми, що може вирішувати складні завдання, має здатність до навчання і взаємодії з зовнішнім світом [1, с. 23].

У своєму повсякденному житті ми часто стикаємося зі штучним інтелектом: користуємося сканером відбитків пальців на телефоні, чат-